

Vi har förtydligat hur vi behandlar personuppgifter och cookies.

Läs mer

Stäng

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2018-12-12 16:52

Artikels ursprungsadress: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/hammarskjoldgatan-goder-spekulationerna-om-att-man-har-nagot-att-dolja/>

Sverige

Hammar skjöldgatan: ”Göder spekulat ionerna om att man har något att dölja”

UPPDATERAD 15:48 PUBLICERAD 10:14

Dag Hammarskjöld. Foto: TT

Storbritannien och Sydafrika får hård kritik av FN:s särskilda utredare i Dag Hammarskjöldfallet.

Länderna anses inte ha uppfyllt de krav som slogs fast i fjolårets FN-resolution i kampen för att lösa gåtan kring den förra generalsekreterarens död.

Det är den tanzaniska juristen Mohamed Chande Othman som leder arbetet med att samla in information som skulle kunna bringa klarhet vad som låg bakom flygkraschen 1961 där Dag Hammarskjöld omkom.

Läs mer: Ubåtsutredaren ska gå till botten med Hammarskjöld

I den resolution som FN antog i slutet av förra året slogs fast att länder som kan anses ha dokument kring fallet i sina arkiv ska utse en speciell person som ges ansvaret för att ta fram och sammanställa informationen. Nu visar det sig att två av länderna som anses nyckelroller när det gäller att lösa gåtan antingen inte vill samarbeta eller i alla fall inte på det sättet som resolutionen föreskriver.

I sin halvtidsrapport kring uppdraget riktar Othman hård kritik mot både Sydafrika och Storbritannien. Han konstaterar att två av de nio medlemsländerna inte agerat enligt resolutionen.

– Det är beklagligt eftersom den information som lagts fram för FN hittills inte varit tillräcklig för att dra slutsatser kring orsaken till kraschen och det förefaller troligt att båda dessa medlemsländer kan ha relevant information som inte gjorts tillgänglig, skriver Othman.

När det gäller Storbritannien avslöjar Othman att det dröjde nästan ett halvår innan myndigheterna svarade på hans begäran. Man hävdade i mars i år att man redan tagit fram all tillgänglig information i samband med den första rapport Othman presenterade i fjol. Utredaren menar dock att den utredningen visade att det kan finnas mer dokumentation

– Jag bedömer att det fortfarande nödvändigt att en högt uppsatt tjänsteman gör en genomgående undersökning av underrättelse- säkerhets- och försvarsarkiv enligt resolution 72/252, skriver Othman, som också kritiserar Sydafrika, som över huvud taget inte besvarat hans kontaktförsök.

David Wardrop arbetar för den brittiska organisationen United Nations Association, som bevakar FN-frågor.

– Den brittiska hållningen är förbryllande och den göder bara spekulationerna om att man har något att dölja. Vår regering borde omedelbart ge order till vår FN-ambassadör att bekräfta att vi, precis som alla andra länder uppmanats göra, kommer att samarbeta, säger Wardrop till DN.

Forskaren Susan Williams, som skrivit boken "Who killed Hammarskjöld?" (Vem dödade Hammarskjöld?), ett av de mest ambitiösa försöken att lösa gåtan, är också kritisk.

– Den här rapporten är av stor och oroande betydelse eftersom den visar att Sydafrika och Storbritannien har slängt igen dörren, säger Williams till The Guardian.

Hammarskjöldutredaren: "De som visste något ville inte tala om det"

Det är den svenska regeringen som driver Hammarskjöldsaken i FN och har legat bakom båda de resolutioner som generalförsamlingen antagit. Erik W Karlsson vid UD:s

presstjänst konstaterar att det inte handlar om en slutrapport och att man därför inte vill kommentera kritiken närmare. Samtidigt påpekar han att Sverige för FN poängterat att Othman i sin rapport från 2017 förklarade att bevisbördan nu lagts på medlemsländerna att visa att de tagit fram alla relevanta dokument, även sådana som är hemligstämplade.

Det finns fortfarande många frågetecken kring det brittiska agerandet i samband med olyckan 1961 i Ndola i nuvarande Zambia. Storbritannien var missnöjt med hur Dag Hammarskjöld agerade för att försöka lösa Kongokrisen.

DN har tidigare med hjälp av dokument, som tagits fram av Hammarskjöldforskaren Hans-Kristian Simensen ur brittiska arkiv, visat hur Storbritannien tilläts påverka den utredning som FN lät göra av kraschen, bland annat genom att man fick tillgång till svenska vittnesmål till utredningen som gjorde att man kunde anpassa sina egna vittnesmål.

Sydafrika kan antas ha dokument som kan sprida ljus över "Operation Celeste", en påstådd sydafrikansk mordkomplott stödd av amerikansk och brittisk underrättelsetjänst. 1998 hittades handskrivna dokument som antogs visa hur en paramilitär grupp planerade att döda Hammarskjöld genom att placera en bomb ombord på "Albertina", planet som generalsekreteraren färdades i.

"Bombteorin" har avfärdats av experter. Däremot hävdade Othman i sin fjolårsrapport att det finns betydande bevisning för att flygplanet, som hade 16 personer ombord, tvingades ner av ett annat plan.

I Sverige är det den tidigare ambassadören Mathias Mossberg som arbetar med att ta fram "svensk" information. Othman, som ska presentera slutrapporten i juni 2019, konstaterar att Sverige hittills bidragit med relevanta uppgifter kring personer som tillhör paramilitära grupper och underrättelsetjänster och befann sig i Kongo vid tiden för kraschen, samt information om kapaciteten hos utbrytarrepubliken Katangas flygvapen.

Jens Littorin >

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt